

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРСОНОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітні програми «Реабілітаційна психологія»
Спеціальність 053 Психологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Персонологія
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціальність	053 «Психологія»
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс / семестр	2 / 3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекцій –12 /4 Семінарські заняття – 18/6 Самостійна робота - 60/ 80
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є комплекс основних, найбільш значущих властивостей і проблем персони (особистості). В навчальній дисципліні представлені найважливіші поняття персонології та основні закономірності функціонування особистості. Спеціально розглядаються і порівнюються точки зору на ці проблеми представників різних психологічних шкіл і напрямків. В навчальному курсі об'єднуються, синтезуються знання студентів із психологічних дисциплін: загальної психології особистості, соціальної психології особистості, вікової психології та ін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з основними положеннями провідних персонологічних вчень в гуманістичній парадигмі у сучасній психології.

Основними цілями вивчення дисципліни є: допомогти студентам засвоїти на професійному рівні найбільш важливі персонологічні концепти; розвинути професійно-компетентні уміння й навички теоретико-методологічних, емпіричних та формувально-експериментальних персонологічних досліджень.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, на основі раціонального планування організувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів у сфері психології.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Персонологія як наукова та навчальна дисципліна	ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	Створіть порівняльну таблицю основних методів персонології. Проаналізуйте їхні переваги та недоліки.

		Предмет і мета персонології. Методи персонології. Спостереження. Вивчення клінічних випадків. Персонологічний анамнез. Кореляційний аналіз. Формальний експеримент. Стратегія оцінки та самозвіту (інтерв'ю, опитувальники самозвіту, проєктивні методи).	
2	Персонологічні аспекти вчення З.Фрейда	<p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>Особистість у концепції З. Фрейда. Базові положення фрейдизму. Рівні функціонування психіки людини за З. Фрейдом. Потяги та їх основні групи за З. Фрейдом. Основні функціональні структури психіки людини за З. Фрейдом. Стадії психосексуального розвитку особистості. Погляди З. Фрейда на природу жінки. Захисні механізми Его. Стосунки культури і особистості за З. Фрейдом.</p>	<p><i>Опрацювати уривки з праці «Три нариси з теорії сексуальності».</i></p> <p><i>Доповіді (презентації/реферати):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -З. Фрейд: біографічний екскурс у фотознімках та цитатах. -Психоаналіз: історія та сучасні напрями. -Методи дослідження несвідомого, запропоновані З. Фрейдом.
3	Персона у «індивідуальній психології» А. Адлера та «аналітичній психології» К. Г. Юнга	<p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p>	<p><i>Доповіді (презентації / реферати)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Теоретичні передумови та значення індивідуальної психології А. Адлера для сучасної гуманістичної персонології. - Оцінка і критика індивідуальної психології А. Адлера. - «Коллективне несвідоме» і творчість. - Важливість символізму і міфології

		<p>Основоположні постулати «індивідуальної психології». Концепти «індивідуальної психології». Почуття і комплекс неповноцінності. Компенсація комплексу неповноцінності. Поняття "прагнення переважання" у вченні А. Адлера. Поняття «стиль життя» та «соціальний інтерес» у вченні А. Адлера. Степінь активності індивідуума. Типи індивідуумів. Творче «Я» персони (особистості). Порядок народження. Фікційний фіналізм.</p> <p>Основні концепти «аналітичної психології». Типи особистості за К. Г. Юнгом.</p>	<p>для формування та функціонування особистості</p> <p>- Порівняльний аналіз тлумачення несвідомого З. Фройдом і К. Г. Юнгом.</p> <p><i>Опрацювати:</i> К. Г. Юнг. Архетипи колективного несвідомого // Психологічні типи: Вибрані праці з аналітичної психології.</p> <p>Проходження тестування</p>
4	Психосоціальна теорія особистості Е. Еріксона	<p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>Епігенетичний принцип розвитку особистості. Психосоціальні стадії розвитку особистості в теорії Е. Еріксона: вік немовляти, раннє дитинство, вік гри, шкільний вік, юність, рання зрілість, середня зрілість, пізня зрілість. Процес становлення особистісної ідентичності. Базальна довіра, ідентичність, соціальні взаємини, інтимність.</p>	<p><i>Доповіді (презентації/реферати)</i></p> <p>- Основні персонологічні положення «его-психології».</p> <p>- Проблема «самоідентичності особистості».</p> <p>- Сутність «психосоціальних криз» за Е. Еріксоном.</p>
5	Особистість в «гуманістичному психоаналізі» Е. Фромма та в «соціокультурній теорії» К. Хорні	<p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для</p>	<p><i>Доповіді (презентації/реферати):</i></p> <p>- «Гуманістичний психоаналіз» Е. Фромма: основні положення.</p>

		<p>вирішення професійних завдань. ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>Основні положення гуманістичної концепції персони Е. Фромма. Екзистенційні потреби людини. Типи «соціального характеру» особистості. Провідні чинники психічного розвитку дитини за К. Хорні. Внутрішній конфлікт, невротичні потреби. Типи орієнтації суб'єктів з базальною ворожістю і тривогою та відповідні їм типи персони. Комплекс неповноцінності жінки.</p>	<p>- «Втеча від Свободи» (<i>“Escape from Freedom”</i>). «Позитивна Свобода». «дерепресія». - «Садо-мазохістський комплекс». «Непродуктивний характер». - «Комплекс неповноцінності жінки» за К. Хорні. - Сутність невротичного розладу за К. Хорні. <i>Аналіз розділу</i> "Релігія, характер і суспільство" з книги Е. Фромма "Мати чи бути".</p>
6	<p>Гуманістична теорія особистості А. Х. Маслоу та феноменологічна теорія особистості К. Р. Роджерса</p>	<p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>Основоположні концепти «гуманістичної психології». Гуманістична теорія особистості А. Х. Маслоу. «Піраміда потреб» людини за А. Х. Маслоу. Самоактуалізація особистості. Властивості та риси особистості, яка успішно самоактуалізується. Феноменологічний напрям у персонології. Психологічне зростання та перешкоди у розвитку персони за К. Р. Роджерсом.</p>	<p><i>Доповіді (презентації/реферати):</i> - Ставлення А. Х. Маслоу до релігійної віри. - «Космічна свідомість» особистості за К. Р. Роджерсом.</p> <p>Проходження тестування</p>

		Властивості та риси персони, яка повноцінно функціонує.	
7	Смисл життя, свобода та відповідальність особистості у вченні В. Е. Франкла	<p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>Основні постулати екзистенційного аналізу / логотерапії – вчення В. Е. Франкла. Смисл життя особистості. Доля і свобода вибору особистості.</p>	<p><i>Проаналізувати</i> (на вибір) фрагмент з праці В. Е. Франкла, присвячений «цінностям переживання».</p> <p>Здійснити порівняльний аналіз концептів «цінності творення» В. Е. Франкла та «самоактуалізація» А. Х. Маслоу.</p> <p>Проходження тестування</p>

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Тестові завдання	15
Контрольна робота	5
Екзаменаційна оцінка	50
Максимальна кількість балів	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	Для заліку
		90-100	A
80-89	B	добре	
70-79	C	задовільно	
60-69	D		
50-59	E		
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю (іспит): студент допускається до підсумкового контролю (екзамен) за умови виконання всіх завдань, передбачених навчальною програмою курсу та набору 25 і більше балів (максимально – 50).

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Форма задачі визначається згідно положень та наказів ректорату.

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Семінарське заняття		5		5		5		5		5								25
Самостійна робота														5				5
Тестові завдання					5				5					5				15
Контрольна робота												5						5

Екзаменаційна оцінка																	50	50
Всього за тиждень		5		5	5	5		5	5	5		5		5	5		50	100

6. Ресурсне забезпечення

Базова

1. Москалець В. П. Персонологічні теорії особистості // Психологія особистості [Текст] : підручник. 2-е вид., перероблю і доп. Ів.-Франківськ: Нова Зоря, 2020. 436 с.
2. Мітіна С.В. Психологія особистості: навч.-метод. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
3. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
4. Москалець В. П. Смысл життя, свобода та відповідальність особистості у вченні Віктора Еміля Франкла / Психологія особистості. 2011. № 1. С. 86-98.
5. Москалець В. Психологія релігії: підручник. – Київ: «Ліра-К», 2020. С. 26-45.
6. Роменець В. А. Історія психології. Стародавній світ. Середні віки. Відродження [Текст] : навч. посібник. Рек. МОН. К. : Либідь, 2005. 916с.
7. Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. Персонологія: специфіка, структура, механізм [Текст]: навч.посібник. К. : Кондор-Видавництво, 2018. 314 с.
8. Гуляс І. Аксіопсихологічне проектування життєвих досягнень особистості [Текст]: монографія. К. : "Вид-во Людмила", 2020. 448 с.
9. Фурман, А. А. Психологія особистості: ціннісно-орієнтаційний вимір [Текст]: монографія. Одеса-Тернопіль : ОНПУ; ТНЕУ, 2016. 312 с.
10. Папуча М. В., Наконечна М. М. Теоретичні основи психології особистості : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 60 с.
http://www.ndu.edu.ua/storage/2021/zahal_psy_lib/60_Papucha_Teoretychni_osnovy_psykholohiyi_osobystosti.pdf

Додаткова

1. Євдокімова О.О. Історія психології : навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Харків: Константа, 2020. 320 с.
http://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_439.pdf
2. Максименко С.Д. Психологія особистості: Підручник. К.: Видавництво ТОВ “КММ”, 2007. 296 с.
3. Бочаріна Н.О. Психологія особистості. Навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький, 2014. 188 с.
4. Психологія особистості: Хрестоматія: Навч. посіб. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. 532 с.

Інтернет-ресурси:

- Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
- Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
- Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.

БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
Психологія UA <http://psychologiya.org.ua/>
Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>
Всеукраїнська електронна бібліотека <http://youalib.com/>

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Підручники, навчальні посібники, довідники тощо.
4. Електронні варіанти тестів для підсумкового контролю знань.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра загальної та клінічної психології м.Івано-Франківськ, вул. Т.Шевченка, 57 каб. 501 тел. (0342) 59-60-66 kzep@pnu.edu.ua
Викладач	д.п.н., проф.Москалець Віктор Петрович
Контактна інформація викладача	victor.moskalets@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника Положення 1 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагиату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWm_pLODcN6M2XRt7GPFip0uT8 Положення 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf
--------------------------	--

Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять. Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Студент, який пропустив 70% занять без поважних причин – не допускається до іспиту. Студент, який пропустив заняття з поважної причини, має право відпрацювати його (переписати контрольну роботу, виконати самостійну роботу, тестові завдання тощо). Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/тестування/невиконаний обсяг робіт. У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або отримання незадовільної оцінки на екзамені студент має можливість перездачі екзамену за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується перездача за талоном №3 з комісією. Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студентові повторне вивчення дисципліни.
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Ті студенти, які не виконали завдання для самостійної роботи вчасно повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена на 1 бал.
Невідповідна поведінка під час занять	Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, щовключає негідну поведінку; запізнення або пропуски навчальних занять чи без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності; недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншим мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).
Додаткові бали	При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання або завдань у тестовій формі.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач – проф. Москалець В.П.

